

**Beoordeling Wetenschappelijke Integriteit CPT-project
Rapport Commissie Wetenschappelijke Integriteit
Universiteit van Amsterdam, 9 september 2024**

1. Achtergrond

Op 14 juli 2021 heeft *Follow the Money* (hierna: FTM) bij de *Universiteit van Amsterdam* (hierna: UvA) een verzoek ingediend op basis van de (toen nog geldende) *Wet openbaarheid van bestuur*. Hierin vroeg FTM om alle documenten inzake externe financiering, sponsoring en subsidieverstrekking van/aan de sectie *Belastingrecht*, vanaf 1 januari 2010 tot heden.

Belastingrecht is één van vier secties binnen de afdeling *Publiekrecht*. Publiekrecht is één van de zes afdelingen van de *Faculteit der Rechtsgeleerdheid* (hierna: FdR). Het onderzoek van de sectie Belastingrecht is georganiseerd in het onderzoekscentrum *Amsterdam Centre for Tax Law* (hierna: ACTL).

Bij het verstrekken van informatie is onder meer het zogenoemde *benefits-memo* voor Netflix ter beschikking gesteld aan FTM. In dit *benefits-memo* worden voordelen genoemd voor Netflix, indien Netflix zou meewerken aan het project *Designing the tax system for a Cashless, Platform-based and Technology-driven society* (hierna: CPT-project) van ACTL.

Het *benefits-memo* heeft geleid tot een artikel van FTM getiteld *Universiteit van Amsterdam geeft Netflix belastingadvies vermomd als wetenschappelijk onderzoek*. Hierover werden Kamervragen gesteld, waarna de minister van *Onderwijs, Cultuur en Wetenschap* met de rector magnificus van de UvA gesproken heeft over de schijn van afhankelijkheid en belangenverstrengeling die het gebruik van de *benefits-memo's* oproept.

Interne evaluatie en beoordeling wetenschappelijke integriteit

In het gesprek met de minister is een interne evaluatie van de uitvoering van het CPT-project toegezegd, waarbij de *Commissie Wetenschappelijke Integriteit* (hierna: CWI) gevraagd zal worden om de tekst van de *benefits-memo's* te toetsen aan de *Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit* (hierna: NGWI).¹

Op 10 november 2023 heeft het *College van Bestuur* van de UvA aan de CWI gevraagd zich beschikbaar te houden voor de beantwoording van vier vragen:

1. Zijn de teksten van de *benefits-memo's* in het CPT-project in strijd met de NGWI?
2. Is de onderzoekspraktijk in de aanloop naar, de opzet van en de werkwijze in het CPT-project in strijd met de NGWI?
3. Zijn de wetenschappelijke publicaties die onder de vlag van het CPT-project zijn verschenen in strijd met de NGWI?
4. Zijn er bij de sectie Belastingrecht andere sponsorcontracten dan die van het CPT-project die aan de NGWI getoetst moeten worden?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden zal de CWI kunnen beschikken over de resultaten en conclusies van intern onderzoek uit te voeren door de FdR.

Aangezien de voorzitter van de CWI zelf werkzaam is binnen de FdR is voor deze een plaatsvervanger van buiten de UvA aangezocht.

¹ <https://www.nwo.nl/en/netherlands-code-conduct-research-integrity>

Procedure CWI

Ten behoeve van de beantwoording van de vier vragen is aan de CWI een groot aantal documenten ter beschikking gesteld, zowel door de bedrijfsvoerder van de FdR die het interne onderzoek coördineerde, als door de CPT-projectleider; zie de appendix voor een overzicht. Naar aanleiding van de verkregen informatie heeft de CWI een oriënterend gesprek met de CPT-projectleider gehouden. Aan hem zijn nadere schriftelijke vragen gesteld waarop hij eveneens schriftelijk heeft gereageerd. Vervolgens hebben twee hoorzittingen plaatsgevonden, een met voormalige decaan van de FdR (zijn decanaat eindigde op 31 december 2023) en een met de CPT-projectleider.

De CWI hecht eraan te benadrukken dat dit niet in het kader van een klachtprocedure is gebeurd, aangezien er geen formele klacht is ingediend tegen een beklagde over een vermeende schending van de wetenschappelijke integriteit in de zin van de *Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit van Amsterdam* (hierna: WI-klachtenregeling). Zoals gevraagd heeft de CWI zich beperkt tot het beoordelen van de haar ter beschikking gestelde informatie. Wel heeft de CWI bij de vorming van haar oordeel, indien nodig en passend, zoveel als mogelijk de procedure gevolgd zoals opgenomen in de WI-klachtenregeling.

In de volgende vier hoofdstukken zullen per vraag de bevindingen en overwegingen van de CWI aan de orde komen, steeds gevolgd door een eerste oordeel. In een afsluitend hoofdstuk volgen nog enkele aanvullende overwegingen en een eindoordeel.

2. De benefits-memo's

Vraag 1 betreft de benefits-memo's waarin bepaalde voordelen worden voorgesteld aan mogelijke samenwerkingspartners. De vraag is of de teksten van de memo's in strijd zijn met de NGWI. Om dat te kunnen beoordelen kreeg de CWI de beschikking over de memo's zelf (ref. 1 t/m 6), een schriftelijke toelichting van de CPT-coördinator (ref. 24) en een zowel schriftelijke als mondelinge toelichting van de CPT-projectleider (ref. 21, 36).

Bevindingen

Er zijn zes benefits-memo's aan de CWI ter beschikking gesteld. In deze memo's worden de voordelen van samenwerking in het CPT-project voor externe partijen genoemd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemene voordelen die voor elke externe partij gelden en specifieke voordelen die kunnen verschillen van partij tot partij.

Lezing van de memo's leert dat de daarin genoemde voordelen geen directe betrekking hebben op de onderzoekspraktijk, maar wel vragen over de onafhankelijkheid van de onderzoekers kunnen oproepen. De NGWI zegt daarover dat onafhankelijkheid vereist is bij de opzet en uitvoering van een rapportage over het onderzoek, maar niet bij de keuze van het onderzoeksobject en de onderzoeksvraag (NGWI, p. 13, principe 4). Het in elk van de memo's genoemde voordeel "*Help identify relevant research topics and/or questions related to the topics covered by the project*" wordt daarom niet als schending van de NGWI gezien.

Enkele andere voordelen zijn echter zo geformuleerd dat ze voor meerderlei uitleg vatbaar zijn. Een daarvan is: "*Have a first-hand access to the general research outputs related to the CPT Project Research Program, as well as to the more specific or tailor-made research outputs requested by the enterprise.*" (ref. 5). Uit de toelichting van de opstellers van de memo's blijkt dat met '*research outputs*' niet de conclusies, maar de publicaties bedoeld worden (CPT-coördinator, ref. 24), die bovendien niet exclusief voor de betrokken partij beschikbaar zouden zijn (CPT-projectleider, ref. 36).

In verschillende formuleringen van voordelen wordt de frase "*Have a voice in the academic discussions on [...]*" gebruikt, zoals bij het ontwerp van belastingstelsels. Maar ook daarbij is de uitleg dat dit geen betrekking heeft op de resultaten en conclusies van onderzoek, maar op suggesties voor onderwerpen van onderzoek, die overigens ook niet opgevolgd hoeven te worden (ref. 24).

Bij andere voordelen in de benefits-memo's kan het lijken dat onderzoekers van de universiteit hun diensten aan externe partijen aanbieden: *“Improve both employees moral and the consumer/governments perception of external partners’ organizations as a consequence of collaborating with a worthy cause and helping make an improvement of existing tax systems”* (ref. 1 t/m 6) en *“Help the enterprise to better explain (to tax policymakers and the society at large) [...]”* (ref. 3, 5). Uit de toelichting van de opstellers blijkt dat niet de onderzoekers, maar de partijen zelf deze activiteiten zouden kunnen ondernemen, maar daartoe door participatie in het CPT-project beter in staat zouden zijn (ref. 24, 36). Overigens vallen activiteiten die niet aan de onderzoekspraktijk verbonden zijn buiten de reikwijdte van de NGWI (p. 10).

Beoordeling

Voor zover de in de benefits-memo's genoemde voordelen betrekking hebben op activiteiten die binnen de reikwijdte van de NGWI vallen, zijn ze daarmee niet in strijd. Echter, de formulering van sommige voordelen is voor meerderlei uitleg vatbaar, waardoor de opstellers van de teksten de schijn van partijdigheid niet volledig hebben kunnen vermijden. De CWI beoordeelt dit niet als een schending van integriteit. Gezien de toelichting van de CPT-coördinator (ref. 24) en de CPT-projectleider (ref. 36) is er geen aanleiding te veronderstellen dat de teksten van de memo's een met de NGWI strijdig doel hadden.

3. De onderzoekspraktijk

Vraag 2 betreft de onderzoekspraktijk: is er in de aanloop naar, de opzet van en de werkwijze in het CPT-project in strijd met de NGWI gehandeld? Ter informatie stuurde de bedrijfsvoerder documenten met chronologische overzichten van de aanloop naar en activiteiten in het CPT-project (ref. 11, 17, 18). Ook de CPT-projectleider, de CPT-coördinator en de voorzitter van de CPT-adviesraad hebben documenten opgesteld over de aanloop naar het CPT-project (ref. 20, 24, 25), de totstandkoming van de benefits-memo's (ref. 21, 24), de aandacht voor wetenschappelijke integriteit (ref. 22) en de samenwerking in het CPT-project (ref. 23). De documenten gaan vergezeld van grote aantallen bijlagen, waaronder het onderzoeksprogramma, een brochure en een flyer die bij de werving van partners gebruikt zijn (ref. 13, 14, 15), verschillende samenwerkingsovereenkomsten (o.a. ref. 7, 8, 9, 10) en een jaarverslag met informatie over alle activiteiten en resultaten van het CPT-project in 2022-2023 (ref. 16).

Deze documenten geven inzicht in de aanloop en financiering van het project (par. 3.1) en in de opzet en uitvoering ervan (par. 3.2).

3.1 Aanloop en financiering

Bevindingen

Uit het overzicht dat de bedrijfsvoerder geeft van alle e-mailcorrespondentie in de aanloop naar het CPT-project waarbij hij zelf betrokken was blijkt dat de CPT-projectleider de onderzoeksdirecteur, de bedrijfsvoerder en de decaan in de aanloop naar het CPT-project regelmatig geïnformeerd heeft (ref. 11). Zij waren positief en stemden in met de opzet van het project. Voor het opstellen van de samenwerkingsovereenkomsten met externe partijen heeft de projectleider zich laten adviseren door juristen van de *Innovation Exchange Amsterdam*, de *knowledge transfer office* van de UvA (hierna: IXA).² In de samenwerkingsovereenkomsten is het onderzoeksplan opgenomen met daarin teksten over wetenschappelijke integriteit en een verklaring van wetenschappelijke onafhankelijkheid (ref. 20). De samenwerkingsovereenkomsten zijn, na controle door IXA, getekend door de bedrijfsvoerder van de FdR.

² Innovation Exchange Amsterdam: <https://www.ixa.nl/>

Drie samenwerkingsovereenkomsten (ref. 7, 8, 9) zijn gesloten met partijen waarvoor eerder benefits-memo's zijn opgesteld. De CPT-projectleider heeft beschreven hoe de benefits-memo's tot stand zijn gekomen (ref. 21) en hoe de onderhandelingen met de betrokken partijen zijn verlopen (ref. 20). De benefits-memo's speelden daarin geen rol en zijn ook geen onderdeel van de samenwerkingsovereenkomsten. Slechts een van de zes partijen heeft aanvulling op de memo voorgesteld, maar met deze partij is uiteindelijk om andere redenen geen samenwerking tot stand gekomen. In de onderhandelingen met partijen waarmee wel samenwerkingsovereenkomsten zijn gesloten zijn door die partijen geen bijzondere inhoudelijke voorwaarden aan deelname aan het CPT-project gesteld (ref. 20), behalve dat een van de partijen te kennen gaf dat zij graag zou zien dat ook het perspectief van ontwikkelingslanden in het project vertegenwoordigd wordt. Hierover zijn teksten in de bijlage van de overeenkomst opgenomen (ref. 9).

In de documenten van de bedrijfsvoerder en de projectleider worden ook andere partijen genoemd die bij het CPT-project betrokken zijn. Een volledig overzicht geeft de projectleider in zijn memo over wetenschappelijke integriteit (ref. 22): er zijn in totaal negen private commerciële partijen die het CPT-project financieren, met vijf van hen zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten, de overige vier deden onvoorwaardelijke donaties. Verdere financiering komt uit de eerste geldstroom van de FdR en het *Sectorplan Rechtsgeleerdheid*, en van een EU-subsidie voor een CPT-summer course. Er zijn ook samenwerkingsovereenkomsten gesloten met drie niet-commerciële partijen zonder financiële bijdragen (twee buitenlandse universiteiten en een buitenlandse belastingdienst). Alle betrokken partijen worden ook genoemd in het CPT-jaarverslag (ref. 16) en op de website van het CPT-project.³

Beoordeling

In de aanloop naar het CPT-project was men zich bewust van mogelijke risico's die samenwerking met externe partijen met zich meebrengt, en dat het CPT-project dient te voldoen aan de NGWI. In de samenwerkingsovereenkomsten wordt ook expliciet naar de relevante gedragscodes verwezen. De totstandkoming van de overeenkomsten is verlopen in overeenstemming met de binnen de UvA geldende procedures.

Uit de aan de CWI ter beschikking gestelde documenten blijken geen feiten die anders doen veronderstellen. De documenten bevatten geen informatie waaruit ongewenste beïnvloeding van de onderzoekspraktijk blijkt. Mochten er twijfels zijn over de onafhankelijkheid van het CPT-onderzoek, dan is er voldoende transparantie over de financiers van het onderzoek, zodat men bij kennisname van de onderzoeksresultaten de financiering van het onderzoek in overweging kan nemen.

3.2 Opzet en uitvoering

Bevindingen

In hun beschrijving van de CPT-praktijk geven de projectleider en coördinator inzicht in de *governance* en de personele bezetting van het CPT-project (ref. 23). Het kernteam bestaat uit de projectleider, de voorzitter van de adviesraad, de coördinator en acht onderzoekers (ref. 23). In het CPT-jaarverslag, dat een iets langere lijst bevat, worden ook alle nevenfuncties genoemd (ref. 16).

Van de elf projectleden is slechts een volledig in dienst bij de UvA. De tien anderen combineren hun werk bij de UvA met een dienstverband elders; vier van hen bij organisaties die geen relatie hebben met het CPT-project, maar de overige zes bij twee advieskantoren die gespecialiseerd zijn in juridische en fiscale dienstverlening. Deze advieskantoren dragen ook financieel bij aan het CPT-project, op basis van de samenwerkingsovereenkomsten (ref. 7, 10) en eerder met *seed money* (ref. 11). Drie van de elf projectleden hebben helemaal geen dienstverband bij de UvA; zij werken als *senior fellow*,

³ Website CPT-project: <https://actl.uva.nl/cpt-project/cpt-project.html>, informatie over financiering is te vinden op de pagina <https://actl.uva.nl/cpt-project/partners/more-information-about-financing-cpt-project.html>

research fellow en bijzonder hoogleraar met zogenoemde gastaanstellingen aan het CPT-project. De ‘gastaanstelling’ is geen dienstverband maar een gastvrijheidsverlening; gastmedewerkers staan niet in een formele gezagsrelatie tot de UvA. Het grote aantal nevenaanstellingen bij de sectie Belastingrecht is eerder onderwerp van integriteitsonderzoek geweest.⁴ Daarin werd onder andere geconcludeerd dat het niet uit te sluiten is dat enige invloed, bewust of onbewust, van een externe werkring uitgaat, bijvoorbeeld op onderwerpskeuze, maar dat er bij de sectie geen directe beïnvloeding van de onderzoekspraktijk is gebleken.⁵

In het CPT-project is aandacht voor wetenschappelijke integriteit. Op de website,⁶ in de Q&A brochure en in het jaarverslag zijn teksten opgenomen waarin naar de NGWI en de vereisten van onafhankelijkheid en transparantie verwezen wordt (ref. 14, 16). De gevaren van ongewenste beïnvloeding worden op verschillende manieren gemitigeerd. Zo moeten alle CPT-medewerkers een *declaration of scientific independence* tekenen (ref. 22). Deze verklaring is ook opgenomen in het onderzoeksplan, evenals een tekst waarin de rol van externe partners en andere belanghebbenden beschreven wordt: zij fungeren als verbinding met de maatschappij, zij kunnen onderwerpen voor onderzoek voorstellen, technische input geven voor onderzoeksvragen en mogelijke aanbevelingen suggereren voor belastingbeleidskwesties. Hun suggesties zijn niet bindend, zij hebben geen bevoegdheid over beslissingen over onderzoeksmethoden en zij mogen de resultaten en conclusies van het onderzoek niet beïnvloeden (ref. 22). Het onderzoeksplan is als bijlage opgenomen in de samenwerkingsovereenkomsten die door de externe partners getekend worden (ref. 7, 8, 9).

De samenwerkingsovereenkomsten bevatten ook een bijlage, *General Terms and Conditions*, met bepalingen over wetenschappelijke integriteit, diversiteit en inclusie. Deze omvatten vereisten voor het CPT-onderzoek, met verwijzingen naar de NGWI en de ALLEA-code,⁷ waaraan de betrokken medewerkers zich committeren. Onder meer is vastgelegd dat de resultaten en conclusies niet beïnvloed zullen worden door de belangen of wensen van de samenwerkende partners. In de beschrijving van de onderzoekspraktijk (ref. 22) is weergegeven hoe de CPT-medewerkers over de verschillende CPT-thema’s verdeeld zijn en wat daarbij de rol van de externe partners is. De projectleider merkt daarbij op dat het CPT-team ervoor heeft gekozen om geen onderzoeksvragen te behandelen die door een financier zelf als onderwerp zijn aangedragen. CPT-partners kunnen gebruikmaken van onderzoek dat niet specifiek op hen betrekking heeft, maar een meer algemene strekking heeft (ref. 34).

Beoordeling

Niet alleen wordt het CPT-onderzoek (mede)gefinancierd door private commerciële partijen, maar vrijwel alle aan het CPT-project verbonden onderzoekers hebben nevenfuncties met ook dienstverbanden elders. De risico’s voor een onafhankelijke onderzoekspraktijk worden wel onderkend. In de overeenkomsten die de samenwerking met partners regelen, wordt expliciet verwezen naar de relevante wetenschappelijke gedragscodes. Hiermee zijn zowel intern (in de relatie tot de CPT-medewerkers) als extern (in de relatie tot derden) waarborgen ingebouwd om de NGWI te eerbiedigen. CPT-medewerkers moeten ook een verklaring van wetenschappelijke onafhankelijkheid ondertekenen. En hoewel volgens de NGWI niet onoorbaar, worden er volgens de CPT-projectleider geen onderzoeksvragen behandeld die door een financier zijn aangedragen.

Waarborgen voor een onafhankelijke onderzoekspraktijk bieden geen absolute garantie. Daarom is het goed dat het CPT-project transparant is, zowel over de financiering als over de nevenfuncties van medewerkers, zoals op de website en in het jaarverslag.

⁴ <https://www.uva.nl/content/nieuws/nieuwsberichten/2023/01/onderzoeken-belastingrecht-afgerond.html>

⁵ <https://www.uva.nl/binaries/content/assets/uva/nl/nieuws-en-agenda/rapport-nav-onderzoek-sectie-belastingrecht-uva---finaal.pdf>

⁶ <https://actl.uva.nl/cpt-project/research-integrity-rules/cpt-research-integrity-rules.html>

⁷ <https://allea.org/code-of-conduct/>

De door de CPT-projectleider gegeven uitleg en toelichting over de CPT-praktijk komen de CWI aannemelijk voor en worden verder ondersteund door de aan de CWI ter beschikking gestelde informatie. De CWI heeft daarin geen aanwijzingen gevonden om eraan te twijfelen dat er in de CPT-praktijk aan de vereisten van wetenschappelijke integriteit voldaan wordt.

4. De publicaties

Vraag 3 betreft de wetenschappelijke publicaties die onder de vlag van het CPT-project zijn verschenen. De CWI kreeg de beschikking over 41 wetenschappelijke publicaties (waaronder ref. 28 t/m 31) en een rapport van een externe commissie die door de decaan van de FdR is ingesteld om de publicaties te beoordelen (ref. 27).

Bevindingen

De externe commissie bestond uit drie onafhankelijke deskundigen waarvan twee uit het buitenland. Zij concludeerden dat de beoordeelde publicaties over het algemeen van voldoende wetenschappelijke kwaliteit zijn, onafhankelijk geschreven en redelijk evenwichtig. Echter, bij vier publicaties (ref. 28 t/m 31) plaatsten zij kanttekeningen.

Volgens de externe commissie kunnen bij twee publicaties (ref. 28, 29) niet-openbaar gemaakte zakelijke belangen van auteurs invloed hebben gehad op de inhoud, wat twijfels over de wetenschappelijk onafhankelijkheid kan oproepen. Beide publicaties zijn hoofdstukken in een door de CPT-projectleider samengestelde bundel (ref. 32). De CWI merkt op dat daarin de zakelijke associaties van de auteurs wel genoemd worden, onder andere in de lijst van medewerkers (p. 337 van ref. 32). Echter, aangezien de auteurs niet aan het CPT-project of anderszins aan de UvA verbonden zijn (ref. 23), laat de CWI deze publicaties buiten beschouwing.

Bij een andere publicatie (ref. 30) heeft de externe commissie kritiek op de gebruikte methode, omdat er uitsluitend officiële Russische bronnen gebruikt lijken te zijn. Het ontbreken van andere, bevestigende bronnen werpt ernstige twijfel op aan de methode en de conclusie van het artikel.

De CWI heeft vastgesteld dat de auteur ten tijde van het schrijven van het artikel een aanstelling had als onderzoeker bij de sectie Belastingrecht (FdR, UvA) en verbonden was aan het CPT-project (ref. 23). In een voetnoot bij het artikel wordt de co-financiering door externe partners in het CPT-project genoemd. Ook wordt vermeld dat de auteur geen affiliaties met Russische instituties heeft. In het artikel is de auteur transparant over de methode. Mogelijke tekortkomingen in de methode kunnen onderwerp zijn van wetenschappelijk debat; zij kunnen afbreuk doen aan de kwaliteit van het onderzoek, maar duiden niet op niet-integer onderzoek.

Er is nog een publicatie (ref. 31) waarvan de externe commissie de evenwichtigheid betwijfelt, ook gezien het feit dat een van de auteurs voor een sponsor van het CPT-project werkt.

Ook deze publicatie is een hoofdstuk in de eerder genoemde bundel (ref. 32). De CWI stelt vast dat de eerste auteur, coördinator van het CPT-project, een parttime aanstelling als onderzoeker bij de sectie Belastingrecht (FdR, UvA) combineert met een parttime aanstelling bij een van de partners in het CPT-project. In de bundel waarvan het hoofdstuk deel uitmaakt, wordt wel openheid gegeven, zowel over de werkzaamheden van de auteurs (p. 337 van ref. 32) als over de opzet en sponsors van het CPT-project (p. V van ref. 32). Mogelijke eenzijdigheid kan onderwerp zijn van wetenschappelijke discussie, maar van gebrek aan integriteit is in dit geval niets gebleken.

Beoordeling

Op basis van de bevindingen van de externe commissie die de publicaties die onder de vlag van het CPT-project zijn verschenen heeft onderzocht, merkt de CWI op dat verschillende auteurs van verschillende publicaties zakelijke belangen hebben, maar dat zij daarover in die publicaties wel openheid geven. Eventuele twijfel over de wetenschappelijke kwaliteit van sommige publicaties kan

onderwerp zijn van discussie, maar is geen reden om te oordelen dat de wetenschappelijke integriteit geschonden is.

5. Sponsorcontracten

De vierde vraag is of er buiten het CPT-project nog andere sponsorcontracten bij de sectie Belastingrecht zijn en hoe die zich tot de NGWI verhouden. De bedrijfsvoerder van de FdR heeft de CWI overzicht gegeven van alle externe inkomsten van de sectie Belastingrecht in de jaren 2021, 2022 en 2023 (ref. 33).

Bevindingen

In het overzicht van externe inkomsten worden geen inkomsten vermeld die niet op een of andere manier verband houden met het CPT-project. Naast de eerder genoemde inkomsten uit samenwerkingsovereenkomsten zijn er bijdragen van deelnemers aan conferenties en *summer courses*. Verder is er een jaarlijkse bijdrage van een advieskantoor dat de bijzondere leerstoel *Digitale economie* financiert (met een stichting als vestigende instelling; ref. 16). De bijzonder hoogleraar maakt deel uit van het CPT-team. Het advieskantoor is ook een van de financiers waarmee een samenwerkingsovereenkomst is afgesloten (ref. 7).

Beoordeling

Op basis van de aan de CWI ter beschikking gestelde informatie is niet gebleken dat er, naast de sponsorcontracten die verband houden met het CPT-project, andere sponsorcontracten bij de sectie Belastingrecht zijn die aandacht vereisen in het kader van wetenschappelijke integriteit.

6. Overwegingen en eindoordeel

Zoals in het onderzoeksprogramma verwoord (ref. 13), beoogt het CPT-project een grondige analyse te bieden van hoe een belastingstelsel zou moeten worden ontworpen voor een samenleving die voornamelijk gebruik maakt van contactloze betaalmethoden, online platforms, en digitale technologieën zoals kunstmatige intelligentie en blockchain. Zodoende kan het CPT-project belanghebbenden, beleidsmakers en de samenleving als geheel ondersteunen bij het nemen van weloverwogen beslissingen over het aanpakken van problemen in het huidige belastingstelsel en het doen van voorstellen voor structurele hervormingen.

Het CPT-project wordt gezien als maatschappelijk relevant en voldoet daarmee aan de eis van de overheid dat er aan de universiteiten (ook) maatschappelijk relevant onderzoek verricht wordt. In de *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* is valorisatie als derde kerntaak opgenomen, naast onderwijs en onderzoek. Universiteiten stimuleren daarom hun medewerkers om samen te werken met maatschappelijke partners, zowel publieke als private partijen. Dergelijke samenwerkingen helpen bij het formuleren van relevante onderzoeksvragen en zijn nuttig in praktijkgericht onderzoek, omdat hun inzichten en perspectieven het onderzoek kunnen verrijken en de praktische toepassing ervan kunnen bevorderen.

Het is wel cruciaal dat onderzoekers onafhankelijk blijven en dat externe partijen geen invloed hebben op resultaten en conclusies. De overheid wil publiek-private samenwerkingen stimuleren, mede met het idee dat private partijen zouden willen investeren in wetenschappelijk onderzoek, zodat dit niet uitsluitend uit publieke middelen bekostigd hoeft te worden. Externe partijen zullen echter doorgaans alleen bereid zijn onderzoek te financieren als zij daar zelf belang bij hebben, wat een risico kan vormen voor de onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek. Financiering door en samenwerking met externe partijen kan de wetenschappelijke onafhankelijkheid onder druk zetten en onderzoekers in een kwetsbare positie brengen. In het CPT-project wordt de druk verder verhoogd doordat vrijwel alle medewerkers deeltijdfuncties buiten de universiteit hebben, sommigen bij medefinanciers van het project. Daarom, hoewel er geen regels voor financiering of voorschriften

voor nevenfuncties worden overtreden, is het van groot belang dat de gedragsregels van de NGWI strikt worden nageleefd om de wetenschappelijke integriteit en het vertrouwen van de maatschappij te behouden.

Eindoordeel

Het CPT-project wordt mede gefinancierd door externe partijen, en verschillende medewerkers hebben dienstverbanden met externe partijen, waaronder ook partijen waarmee in het CPT-project wordt samengewerkt. Dit kan de wetenschappelijke onafhankelijkheid in gevaar brengen, maar in het CPT-project is men zich daarvan wel bewust. Er zijn verschillende maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid te bewaren: in de samenwerkingsovereenkomsten zijn teksten over wetenschappelijke integriteit opgenomen, CPT-medewerkers tekenen een verklaring van wetenschappelijke onafhankelijkheid, en er worden geen onderzoeksonderwerpen behandeld die direct betrekking hebben op een externe partij.

De door de CWI beoordeelde documenten geven geen aanleiding te veronderstellen dat er in het CPT-project in strijd met de principes en normen van wetenschappelijke integriteit, zoals vastgelegd in de NGWI, is gehandeld. Ook de teksten van de benefits-memo's, die overigens noch in de contractonderhandelingen, noch in de onderzoekspraktijk een rol hebben gespeeld, zijn op zichzelf niet in strijd met de NGWI. Voor zover de benefits-memo's wel een schijn van partijdigheid hebben gewekt, is er naar het oordeel van de CWI in de onderzoekspraktijk geen partijdigheid gebleken. Bovendien prevaleren de samenwerkingsovereenkomsten boven de memo's.

De in de samenwerkingsovereenkomsten verwerkte waarborgen voor wetenschappelijke onafhankelijkheid bieden daarvoor geen absolute garantie. Het is daarom extra belangrijk om transparant te zijn over de financiering van het onderzoek en de nevenfuncties van de onderzoekers. De CWI stelt vast dat het CPT-project voldoende transparantie biedt: financiering en nevenfuncties worden consequent gemeld op de website, in het jaarverslag en bij de publicaties van het CPT-project.

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit,

prof. em. dr. mr. A.M. Hol, plaatsvervangend voorzitter

prof. dr. F.J. Oort, lid

prof. dr. N. Zelcer, lid

Appendix

Hier volgt een lijst van documenten die aan de CWI ter beschikking zijn gesteld. Deze documenten gingen vergezeld van grote aantallen bijlagen; daarvan zijn hieronder alleen die genoemd waaraan in de CWI-rapportage worden gerefereerd.

1. Benefits-memo [redacted], 22 september 2020
2. Benefits-memo Ernst & Young (EY), 15 september 2020
3. Benefits-memo [redacted] 7 oktober 2020
4. Benefits-memo Gatti Pavesi Bianchi Ludovici (GPBL), 22 oktober 2020
5. Benefits-memo Netflix, 14 september 2020
6. Benefits-memo [redacted], 22 september 2020
7. Samenwerkingsovereenkomst Ernst & Young (EY), 5 oktober 2021
8. Samenwerkingsovereenkomst Gatti Pavesi Bianchi Ludovici (GPBL), 17 december 2020
9. Samenwerkingsovereenkomst Netflix, 2 februari 2021
10. Samenwerkingsovereenkomst Loyens & Loeff, 21 november 2021
11. Memo 'Informatie over de aanloop naar het CPT-project en de totstandkoming van de contracten', [redacted] (bedrijfsvoerder FdR), 11 januari 2024
12. Regiezitting met de CPT-projectleider op 19 januari 2024, hoorverslag
13. Research program 'Designing the tax system for a cashless, platform-based and technology-driven society'
14. Brochure 'Questions and Answers on the CPT Project'
15. Flyer 'Call for partners'
16. Jaarverslag 'CPT Project Annual Report 2022-2023'
17. Memo 'Chronologisch overzicht van alle CPT activiteiten', [redacted] (beleidsmedewerker FdR), ongedateerd, ontvangen op 6 maart 2024
18. Overzicht van alle sprekers op de verschillende CPT-bijeenkomsten, [redacted] (beleidsmedewerker FdR), ongedateerd, ontvangen op 6 maart 2024
19. Umbrella letter, 'Internal evaluation on the CPT project - Submission of information', to the CWI by [redacted], [redacted], [redacted], 1 maart 2024
20. Memo 'De aanloop naar het CPT-project', [redacted] 1 maart 2024
21. Memo 'Het ontstaan van de benefits pitch/verkenningmemo's en benefits student memo', [redacted], [redacted], 1 maart 2024
22. Memo 'CPT-project - wetenschappelijke integriteit, diversiteit/inclusiviteit en transparantie', [redacted], [redacted], 1 maart 2024
23. Memo 'General overview of the practice of the CPT project', [redacted] & [redacted], 1 maart 2024
24. Memo 'Personal Submission/Account of facts', [redacted], 1 maart 2024
25. Personal submission, [redacted], ongedateerd, ontvangen op 6 maart 2024
26. Memo 'Chronologisch overzicht van WOB-verzoek (juli 2021) tot indiening documenten CWI onderzoek (maart 2024)', [redacted], 8 maart 2024
27. Rapport 'Assessment of Publications of the CPT Project', Commissie voor beoordeling CPT-publicaties, 28 februari 2024
28. [redacted]
29. [redacted]
30. [redacted]
31. [redacted]

32. [REDACTED]
33. Informatie over externe inkomsten sectie Belastingrecht, [REDACTED] ontvangen 5 maart 2024
34. Verweerschrift, [REDACTED] 3 april 2024
35. Hoorzitting met de voormalige decaan van de FdR op 4 april 2024, hoorverslag
36. Hoorzitting met de CPT-projectleider op 4 april 2024, hoorverslag
37. Schriftelijk antwoord op vraag over beeldvorming, [REDACTED] 4 april 2024